

הקדמה

הגובה הסופי שאליו מגיע הילד בסיום הגדילה הוא סך כל הגדילה שהתרחשה בתקופות חייו השונות. ילדים גדלים באופן די צפוי עם נטייה חזקה לשמור על תבנית גדילה קבועה. מהלך הגדילה התקין בילדים מתאפיין בארבע תקופות גדילה: הגדילה התוך-רחמית - תקופת ההריון; הינקות - מהלידה עד גיל כמה חודשים; ילדות - עד תחילת ההתבגרות; והתבגרות - מתחילת ההתבגרות עד סיום הגדילה. סיום הגדילה אינו מתרחש בגיל מסוים. הוא נקבע עם התגרמות סחוס הגדילה שבעצמות הארוכות.

הגורם החשוב ביותר המשפיע על קומתו של האדם הוא הגורם התורשתי. אולם הגדילה מושפעת מגורמים נוספים רבים, שהחשובים שבהם הם מצבו התזונתי של הילד, מצבו הבריאותי הכללי והמערך ההורמונלי שלו. מכאן שהגדילה מהווה מדד חשוב למצבו הבריאותי של הילד.

כדי להעריך אם דגם הגדילה של הילד תקין, יש לעקוב באופן סדיר אחר משקלו והגובה שלו. לשם כך יש לבצע מדידות תקופתיות ומדויקות של גובה ומשקל עם ציון התאריך בעת המדידה. בעזרת מדידות אלו ניתן לצייר את קו הגדילה של הילד בעקומת הגדילה. סטייה של קו הגדילה מהדגם התקין יכולה להיות הביטוי הראשון למחלות כלליות או להפרעות הורמונליות.

בספר זה נעסוק בנושא גדילת ילדים. הספר ינסה לספק לקורא מידע על "איך גדלים ילדים" ויעסוק גם בשאלות הקשורות להפרעות בתהליך הגדילה התקין. הספר ינסה לתת לקורא לא רק מידע יבש על תהליכים ביולוגיים פיזיולוגיים, אלא גם על המסלול שעובר הילד עם הפרעות בגדילה. הספר הוא פרי עבודת צוות של סגל המכון לאנדוקרינולוגיה וסוכרת, המכון הארצי לסוכרת נעורים בישראל שבמרכז שניידר לרפואת ילדים. הספר מבטא את הגישה הרב-מקצועית של המכון, הכולל

בריא לדעת! גדילת ילדים

רופאים, פסיכולוגים, עובדים סוציאליים, דיטאניות ואחיות, המתמחים כולם בנושאי המערכת ההורמונלית של גיל הילדות וההתבגרות. המכון עוסק בפעילות מחקרית ענפה בתחום הפרעות הגדילה בילדים, ובשנים האחרונות רוכזה בו יכולת מדעית המאפשרת לנו הבנה טובה יותר של תהליכי הגדילה הנורמלית וההפרעות בה. במכון פועלים מרכז למחקר קליני שמטופלים בו חולים רבים בפרוטוקולים מחקרניים, וכן מעבדת מחקר מולקולרית המאפשרת לנו הסתכלות במבנה הגנים המעורבים בגדילה וזיהוי הפרעות בהם; בעזרתה אנו מסוגלים לזהות הפרעות גנטיות ומשפחתיות שבעבר לא היה לנו הסבר להן. התמקדות המעבדה בחקר לוחיות הגדילה (האזורים הגדלים בעצמות) מאפשרת לנו הבנה טובה יותר בנוגע למתרחש בתהליך גדילתן של העצמות הארוכות, ומכוונת אותנו בחיפוש אחר דרכי טיפול חדשות.

בכתיבת הספר עשינו מאמץ לשמור על סדר הגיוני שיאפשר לקורא לקבל תמונה מסודרת ומקיפה של תהליך הגדילה וההפרעות בו. כמו כן עשינו מאמץ כי גם קורא סלקטיבי, הבוחר לקרוא פרק מסוים, יוכל להבינו, ולפיכך לא יכולנו להימנע מחזרות מסוימות על תכנים בפרקים השונים. אנו מקווים כי ספר זה יעזור לילדים ולהורים המתמודדים עם שאלות הקשורות לגדילת ילדים, ואנו מבקשים להודות לצוות המכון על תרומתו היום-יומית לשירות החולים ולקידום המחקר ועל תרומתו לכתיבת הספר.

פרופ' משה פיליפ וד"ר ליאורה לזר

המכון לאנדוקרינולוגיה וסוכרת, המרכז הארצי לסוכרת נעורים

מרכז שניידר לרפואת ילדים, פתח תקוה

חשו
הילו
ומוע
אנן
ההוו
הדם
גורר
בעל
לפע
(הס
הספ
מועו
לו א

